

Primavera il·lustrada

Exploració de diferents tècniques d'il·lustració a través de les flors de primavera.

TEXT I IMATGES: **Digna Gros Piqué**

Amb el projecte "12 flors, 12 tècniques", l'artista Digna Gros Piqué (@esteparia) explora la representació artística de diferents flors de primavera a través de diferents tècniques. Les il·lustracions s'utilitzen com una eina d'aprenentatge de la flora silvestre des d'un punt de vista creatiu i busca crear o reforçar el vincle artista-espectador-entorn.

Les obres citades posen en evidència la importància d'una mirada artística de cara a l'experimentació, el coneixement i la curiositat per les flors que l'artista va trobant al llarg de la primavera i com aquestes, segons les seves característiques, l'inspiren a representar-les a través d'una tècnica, colors i formes diferents.

Les flors de les plantes silvestres han estat una font inesgotable d'inspiració per a artistes al llarg de la història. La seva bellesa efímera i la seva diversitat de formes i colors han captivat creatius de totes les èpoques que hi han trobat una connexió, un simbolisme o una bellesa peculiar per plasmar el seu art.

Quan pensem en flors, potser el primer que ens ve a la ment són aquelles més ufanoses, fresques, amb gran quantitat de pètals, denses i de tots els colors. Els exemplars que trobem a la part del secà de la comarca de les Garrigues són el contrari: gammes de colors reduïdes, tacles aspres i secs, i flors més aviat petites. L'objectiu general d'aquest projecte artístic és aconseguir transmetre la bellesa del paisatge rústic que m'envolta i crear un fort vincle de coneixement entre l'espectador i la flora silvestre. Les diferents il·lustracions serveixen com a eina pedagògica des d'un punt de vista creatiu, per a assimilar coneixements sobre el nostre entorn i vegetació.

Les xarxes socials són una gran eina per a transmetre missatges visuals i arribar a un públic més ampli, però també hi ha esdeveniments, com ara les fires d'artistes/artesans, que permeten trobar-te el públic en persona i comunicar, de primera mà, detalls de les obres que moltes vegades es sintetitzen a causa dels formats de les xarxes socials. Així mateix, pots trobar altres artistes de diferents disciplines que aborden els mateixos temes, la qual cosa enriqueix el teu propi treball, fomenta la innovació descobrint noves perspectives i gesta possibles col·laboracions. Tot en conjunt crea una xarxa que enforteix la connexió artista-espectador-entorn.

En el cas de la mostra local d'artistes "SoleràsArt" (1 i 2 de juny 2024, el Soleràs, les Garrigues), vaig exposar el projecte d'il·lustració i estampació tèxtil "12 flors, 12 tècniques" (Fig. 1), el qual reflecteix un passeig per les diferents flors que van apareixent en el paisatge al llarg dels mesos de primavera.

La familiaritat amb l'entorn més immediat ha anat desenvolupant en mi un lligam emocional des d'una edat primerenca, ja que se m'ha transmès el valor d'apreciar la flora silvestre, les olors i les textures del voltant. Sentir un paisatge com si fos a casa és trobar l'encís en allò quotidià, en allò simple i present, també és experimentar una connexió íntima amb la terra, on cada racó guarda una història. Aquest tipus de bellesa, és vista per la persona que se sent connectada amb l'entorn i que no necessita ser buscada, perquè sempre és allí, reconeguda pels que porten el ressò d'aquell lloc en el seu interior. Veure el paisatge com la meua llar fa que trobi un encant natural i únic en les flors silvestres de les Garrigues.

La primavera és l'època de l'any en què el nostre entorn esclata en flor. És un bon moment per a observar amb deteniment i profunditat les espècies vegetals que ens envolten. En el projecte exposat al

"SoleràsArt" exploro la varietat de flors que em vaig trobant durant les passejades pels voltants de Casteldans (les Garrigues).

Per altra banda, volia alliberar-me interiorment d'una preocupació que potser alguns artistes han sentit i que pot arribar a ser obsessiva, contraproductent i limitant: trobar un estil propi. L'art és la llibertat en l'autoexpressió, i enfocar-se exclusivament a trobar un estil propi pot restringir la creativitat i limitar l'exploració artística. El fet de voler experimentar amb diverses tècniques era la manera de començar a desfer-me d'aquelles idees autoimposades.

Aquest projecte d'exploració artística s'inicia a l'equinocci de primavera, publicant il·lustracions d'una flor per setmana fins al solstici d'estiu. A més a més, les il·lustracions i els estampats publicats a Instagram van acompanyats de vídeos que mostren el lloc on es troben situades. D'aquesta manera, s'afegeix un altre recurs per sensibilitzar la mirada envers les protagonistes de les creacions, mostrar a l'espectador d'on neix la inspiració i quines són les seves peculiaritats quan s'observen de prop.

Cada flor, segons les seves característiques, m'inspira a representar-la a través d'una tècnica, colors i formes diferents. Començant a finals de març, les primeres flors enregistrades són el colletxó (*Moricandia arvensis*) i les flors de presseguer (*Prunus persica*), car són aquelles que tanquen l'hivern i enceten la primavera.

El colletxó és una planta amb llargues ramificacions portadores de flors de color blau-lilós, que creix entre cereals d'hivern i fruiters de secà [1] (Fig. 2). La tècnica fluïda i gestual del *batik* em permet representar la sensació d'un camp de colletxó, més que la forma de la flor en si. Amb aquesta tècnica, es delimiten els dissenys amb cera calenta sobre teixit utilitzant el "canting", una eina amb un petit dipòsit de coure, que s'omple de cera calenta que va sortint per un orifici de la punta, tal com si es tractés d'una ploma, però dibuixant amb la cera líquida enlloc de tinta. Una vegada s'han traçat els dissenys amb la cera sobre el teixit, es submergeix en el bany de tint fred, ja que, si aquest fos calent, la cera es desfaria i perdria el seu efecte de barrera. Posteriorment, quan el teixit s'ha impregnat bé del tint, la cera es retira amb aigua calenta: aquells llocs reservats queden del color natural del teixit [2].

Per a les flors de presseguer, en canvi, pinto amb formes i colors més realistes, jugant també amb la textura d'un recurs que normalment s'adreça a infants.

Figura 1. Exposició "12 flors, 12 tècniques" al SoleràsArt.

Figura 2. Estampació tèxtil amb la tècnica de *batik* que representa la flor del colletxó.

Figura 3. Il·lustració amb plantilles i retoladors aerògrafs. Flor de narcís.

A mesura que avança la primavera van apareixent altres flors: la foixarda (*Globularia alypum*), la ravenissa blanca (*Diplotaxis erucoides*), la ginesta (*Spartium junceum*) o bé els narcisos (*Narcissus* sp.), els quals tenen una durada molt breu. Les tècniques emprades són: aquarel·les i líquid de reserva, dibuix digital i fotografia editada. Per a il·lustrar els narcisos, utilitzo els retoladors aerògrafs, una tècnica que consisteix a bufar per un extrem i fer sortir la tinta dispersada per l'altre. Per aplicar aquesta tècnica utilitzo unes plantilles de cartolina retallades amb cúter (Fig. 3).

Entrant ja al mes de maig, escullo la sempreviva o ramell de Sant Ponç (*Helichrysum stoechas*) per a il·lustrar-la amb la tècnica de la cianotípia. Aquesta tècnica artesanal d'impressió de negatius en monocrom es realitza mitjançant una emulsió fotosensible, que revela les imatges sobre qualsevol suport en diversos tons blaus. En aquesta estampació, la part de teixit cobert per la planta fa que es quedi en blanc quan s'exposa al sol, i la resta de la superfície es fixa de color blau (Fig. 4).

Un aspecte positiu de l'exploració de diferents tècniques és l'apropament a professionals especialitzats que realitzen tallers i classes de formació. Aquest va ser el cas de la següent flor escollida: la rosella (*Papaver rhoeas*). En aquesta ocasió vaig

Figura 4. Peça tèxtil en teixit de cotó amb la tècnica de cianotípia. Flor de sempreviva.

Figura 5. Imatges del taller d'ecoprint amb Artèria Botànica. Flor de rosella.

realitzar un taller d'*ecoprint* amb la Tatiana d'Artèria Botànica, una artista que vincula les persones, la naturalesa i el territori a través de les seves creacions. L'*ecoprint* és una tècnica que consisteix a traslladar els pigments naturals i les formes de fulles i flors a un teixit.

Utilitzant la rosella com a protagonista principal, es van disposar diverses flors de primavera sobre un teixit de seda prèviament mordentat. El mordent és una substància emprada en tintoreria que serveix per a fixar els colors als productes tèxtils (Fig. 5).

Sovint subestimem els recursos que tenim al nostre abast per a explorar la creativitat: no és necessari comptar amb materials tècnics o costosos per a gaudir de l'expressió artística. A casa nostra, hi podem trobar una varietat de recursos que es poden convertir en eines de pintura improvisades i donar ales a la

nostra imaginació. Les dues flors següents van ser il·lustrades amb materials molt bàsics. En el cas de l'esteperola (*Cistus clusii*), vaig emprar pells de ceba per a tenyir un teixit de cotó: vaig dibuixar el motiu sobre el teixit blanc amb un pinzell i cera calenta. El procés va ser similar al del "batik", però en lloc del "canting" vaig utilitzar un pinzell corrent. Per a tenyir amb tints naturals, mordento prèviament el teixit de cotó amb 30 grams d'alum per cada litre d'aigua i el deixo reposar una hora dins del bany de mordent. Posteriorment, l'esbandeixo i el deixo eixugar abans de tenyir. La quantitat de pells de cebes serà equivalent al pes del teixit. En una olla amb aigua calenta, hi afegeixo les pells de ceba juntament amb el teixit, i ho deixo fins que la intensitat de color em sembli l'adequada.

Arribant al final del projecte, sobre els primers dies de juny, decideixo escollir el pericó o herba de

Sant Joan (*Hypericum perforatum*). En aquesta ocasió, el lleixiu és la “pintura” amb la qual dibuixo la forma del pericó sobre un teixit de lli prèviament tenyit. El teixit es descoloreix allí on se li ha aplicat lleixiu, resseguint el contorn de la planta (Fig. 6).

L’herba de Sant Joan o herba de cop és una planta que es recull durant els dies pròxims al solstici d’estiu. Tal com el seu nom indica, la seva aplicació principal és pal·liar el dolor dels cops, actuant com a antiàlgic i antiinflamatori [3]. Les seves flors es poden emprar per a tenyir de color groc, així com altres herbes de la zona: l’argelaga (*Genista scorpius*), la ginesta, la sempreviva o la bufalaga (*Thymelaea tinctoria*).

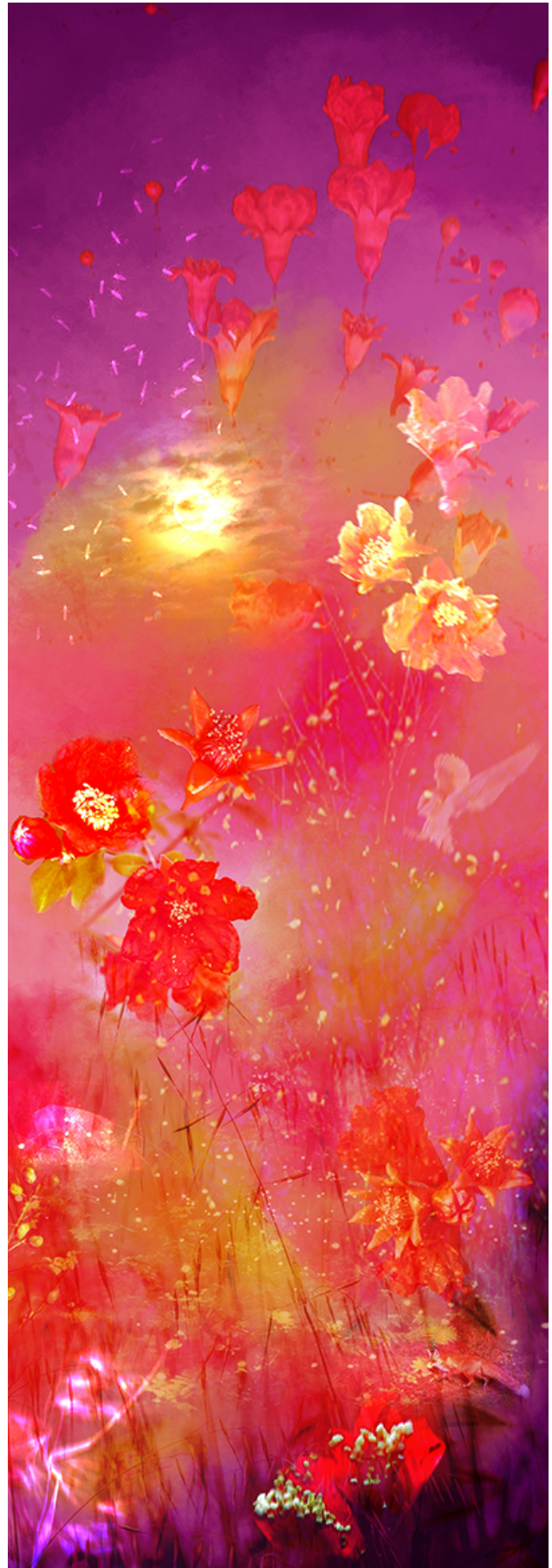
Per a culminar el projecte “12 flors, 12 tècniques”, la flor del magraner (*Punica granatum*) fa de transició entre la primavera i el solstici d’estiu, moment de gran simbolisme en moltes cultures. Aquest esdeveniment marca el dia més llarg de l’any i l’arribada de l’estiu, fet que el converteix en un moment de celebració i renovació. Des de temps antics, el solstici d’estiu ha estat associat amb la fertilitat, l’abundància i l’energia vital.

Figura 6. Pintura amb lleixiu sobre lli. Planta de pericó.

Responsabilitat i precaució amb les plantes

Figura 7. Collage digital amb la flor de magraner com a protagonista.

Per a la darrera creació, busco elements per pugui utilitzar amb la tècnica del collage digital. El color vermell de la magrana simbolitza la passió, l'estimulació o la impulsivitat [4], el morat relaciona l'espiritualitat i el misticisme d'una nit màgica, evocant una connexió divina i transcendent [5].

En el fotomuntatge, les flors de magraner, vermelles, es disposen aleatòriament en un fons de tons morats, fúcsies i taronges, juntament amb altres elements paisatgístics propis de la zona, com ara algunes branques de cugula (*Avena barbata*), una lluna plena, mosquits i un porc senglar, entre d'altres animals que s'amaguen en la nit (Fig. 7).

El projecte culmina en aquesta obra, que va més enllà de representar una flor, perquè busca una visió fantàstica d'un paisatge fictici creat a través d'imatges d'elements reals i, en conjunt, mostra tot el potencial que té el nostre entorn quan passa pel prisma de la creativitat i la imaginació.

Digna Gros Piqué. Il·lustradora i artista tèxtil que busca donar valor a la flora silvestre de les Garrigues a través de diferents tècniques, formes i colors. Col·labora amb les seves il·lustracions a la revista *SomRurals* i ha exposat en sales com el Centre de Cultura de l'Oli de Catalunya, entre d'altres.

BIBLIOGRAFIA

- [1] *Botànica agrícola i forestal*. Universitat de Lleida. Consultat el 29 de juny de 2024 a http://botanicavirtual.udl.es/fam/brassicacies/moricandia_arv.htm
- [2] *El arte del batik*. El batik es una técnica para teñir prendas delimitando los diseños con cera caliente y luego usando tintes de origen natural. La Prensa. Youtube. Consultat el 29 de juny de 2024 a <https://www.youtube.com/watch?v=fBH59Bwblos>
- [3] Gras, A. 2024. Herba de cop. *SomRurals*. https://www.somgarrigues.cat/media/upload/pdf/somrurals7_171834963321.pdf
- [4] *Escuela británica de artes creativas y tecnología*. 2023. ¿Qué significa el color rojo en la psicología y en el marketing? <https://ebac.mx/blog/color-rojo>
- [5] *The core School*. La psicología de los colores. <https://www.thecoreschool.com/blog/la-psicologia-de-los-colores/>